

Prima instanță: Judecătoria Strășeni (sediul central), (jud. T. Andronachi)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Sîrbu, V. Buhnaci)

Î N C H E I E R E

16 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Niță Ștefan
împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și
Judecătoria Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în
termen rezonabil a cauzei penale, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
admisă cererea de apel declarată de către Ministerul Justiției, casată hotărârea din 07
decembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni (sediul central) în partea încasării taxei de
stat cu emiterea unei noi hotărâri de respingere în această parte,

c o n s t a t ă :

La 02 martie 2021, Niță Ștefan s-a adresat cu cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și
Judecătoria Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în
termen rezonabil a cauzei penale, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de
judecată.

În motivarea pretențiilor sale, reclamantul Niță Ștefan, a invocat faptul că, la 29
septembrie 2016, Procurorul General interimar Eduard Harunjen, a emis ordonanța
de începere a urmăririi penale în privința lui Niță Ștefan, conform elementelor
constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută de art.307 alin.(2) lit. c) din
Codul Penal.

La 26 ianuarie 2017, cauza penală respectivă a fost expediată conform
competenței la Judecătoria Chișinău (sediul Centru), fiind repartizată aleatoriu
pentru examinare judecătorului Badan-Melnic Eleonora.

La faza ședinței preliminare, acuzatorul de stat a solicitat, strămutarea cauzei
penale în altă instanță de același grad, iar în legătură cu acest fapt cauza penală a fost

expediată la Curtea Supremă de Justiție, pentru soluționarea chestiunii cu privire la strămutare.

Prin încheierea Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 21 februarie 2017, a fost respinsă ca nefondată cererea acuzatorului de stat, cu privire la strămutarea cauzei penale.

În pofida faptului că, cererea acuzatorului de stat cu privire la strămutarea cauzei penale a fost respinsă ca nefondată, prin încheierea președintelui Judecătoria Chișinău din 23 iunie 2017, cauza penală a fost ridicată de la examinare și expediată la Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana), pentru repartizare aleatorie.

În cadrul Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) a fost format un complet din 3 judecători, componența căruia a fost modificată de mai multe ori, iar actualmente cauza penală este examinată de completul format din judecătorii: Mitrofan Livia (judecător-raportor), Dodon Viorica (președinte) și Panis Alexei.

Pe parcursul a 4 ani de zile, instanța de fond a stabilit o multitudine de ședințe de judecată, majoritatea cărora au fost nelucrative, fiind amânate de fiecare dată din motive, care nu pot fi imputate părții apărării. Mai multe ședințe de judecată au fost amânate, din motivul neprezentării acuzatorului de stat, imposibilității formării completului de judecată sau neprezentării la ședință a membrilor completului, iar instanța de judecată care examinează cauza penală, nu a întreprins toate măsurile procesuale necesare, în vederea disciplinării participanților la proces, precum și alte măsuri care să contribuie la respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei penale.

De la data primirii spre examinare a cauzei penale și până la momentul depunerii prezentei acțiuni, au trecut mai mult de 4 ani, iar instanța de fond nu a pronunțat o hotărâre pe marginea acestei cauze penale, fapt care denotă încălcarea dreptului său la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei penale.

În viziunea reclamantului Niță Ștefan, prin tergiversarea nejustificată a examinării cauzei penale i-au fost cauzate daune morale considerabile motiv pentru care a depus prezenta acțiune, solicitând constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, încasarea prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătoria Strășeni (sediul central) acțiunea a fost admisă parțial.

A fost constatat faptul încălcării dreptului reclamantului Niță Ștefan la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, în cadrul căreia este învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 307 alin.(2) lit. c) din Codul Penal.

A fost încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantului Niță Ștefan, prejudiciul moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr.1-255/2017, în sumă de 45 000 de lei.

A fost încasată din contul Ministerului Justiției taxa de stat în mărime de 1350 de lei în beneficiul statului.

În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de apel declarată de către Ministerul Justiției, casată hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătoria Strășeni (sediul central) în partea încasării taxei de stat cu

emiterea unei noi hotărâri de respingere în această parte.

Pentru a admite parțial acțiunea lui Niță Ștefan instanțele ierarhic inferioare au reținut în hotărârile sale că, deși reclamantul a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni grave, totuși cercul participanților la proces nu este mare, fiind un singur inculpat. Instanța de fond care examinează cauza penală respectivă, a stabilit o multitudine de ședințe de judecată, majoritatea cărora au fost amânate din motive care nu pot fi imputate reclamantului în calitate de inculpat sau apărătorului acestuia, o mare parte din ședințe fiind amânate din cauza neprezentării acuzatorului de stat sau la cererea acestuia, neprezentarea martorilor, imposibilitatea formării completului de judecată și alte motive.

Reținând importanța procesului pentru inculpat, prin neexaminarea pe parcursul a 4 ani de zile, a cauzei penale în privința reclamantului Niță Ștefan, a fost încălcat dreptul acestuia, la judecarea în termen rezonabil a cauzei respective. Or, aflarea cauzei pe rolul instanței de fond pentru o perioadă mai mare de 4 ani și care până la data depunerii prezentei acțiuni nu era examinată, poate fi considerată excesivă, aceasta depășind limita rezonabilității. Instanțele au concluzionat că încasarea sumei de 45 000 lei constituie o recompensă echitabilă și suficientă pentru a aduce satisfacție reclamantului.

Deși prima instanță a dispus încasarea de la Ministerul Justiției în beneficiul statului a taxei de stat în mărime de 1350 de lei, instanța de apel a casat hotărârea în această parte, reținând că, potrivit art. 85 alin. (1) lit. i), p) al Codului de procedură civilă, de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc autoritățile publice centrale indiferent de calitatea lor procesuală precum și părțile în cauzele care apar în legătură cu încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și cu repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare.

La 16 septembrie 2022, Ministerul Justiției a contestat cu recurs decizia din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîtemeiată.

În motivarea recursului a indicat că la emiterea deciziei instanța de apel a interpretat în mod eronat legea precum și a apreciat în mod arbitrar probele.

La 02 noiembrie 2022, Niță Ștefan, reprezentat de avocatul Turceac Ivan, a depus o referință la recursul declarat de către Ministerul Justiției, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 18 mai 2022, a fost expediată părților la 21 iulie 2022. Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, referință, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Ministerul Justiției, inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Ministerul Justiției, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a

îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Ministerul Justiției.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Justiției.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh